

การทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ

Review of Literature to Collect and Study the law That Related to Communicable Diseasea Control

*เชษฐ รัชดาพรณานิกุล และคณะ

Chet Ratchadapunnathikul et al

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "การทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 5 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อศึกษาสาระและบทบัญญัติของกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ
2. เพื่อศึกษากลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อและกลไกอื่น ๆ จากเอกชน องค์กร ชุมชน ฯลฯ
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง/กฎหมาย การตลาด ฯลฯ
4. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการเปรียบเทียบของไทยและต่างประเทศ
5. เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการควบคุมโรคติดต่อที่เหมาะสมกับประเทศไทย

*คณะผู้วิจัย ประกอบด้วย ดร.เชษฐ รัชดาพรณานิกุล ผู้อำนวยการโครงการสำนักงานส่งเสริมการวิจัยกฎหมาย การแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
รศ.ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ.ชูขณะ รุ่งปัจฉิม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
นางสาววรรณ บุญศรีเมือง สถาบันพัฒนาสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทบทวนเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาและ รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความวิชาการ รายงาน การวิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้วิธีการพรรณนา (Descriptive) โดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของทุกประเทศที่ใช้ในการ ศึกษาครั้งนี้ซึ่ง ประกอบด้วย ประเทศไทย มาเลเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา มีเนื้อหาและวิธีการที่ใช้ในการควบคุมและป้องกันโรค ติดต่อนี้ที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

2. ในแต่ละประเทศที่ศึกษามีมาตรการและกลไกที่ใช้ในการควบคุมและ ป้องกันโรคติดต่อที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงกัน สำหรับสภาพปัญหาและผลกระทบ รวมทั้งมาตรการและกลไกที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพนั้นก็ขึ้นอยู่กับสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศ เป็นสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหารจัดการเพื่อควบคุมโรคติดต่อ จะต้องมีการประสานงานเพื่อการเผยแพร่สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ ดีและมีประสิทธิภาพสูง จะต้องมีการศึกษาทบทวนโรคติดต่ออันตรายเพื่อให้ทันต่อ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จะต้องมีการวางแผนป้องกันในเชิงรุกอย่างต่อเนื่องและ มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ จะต้องมีการสร้างแผนพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ กันระหว่างหน่วยงาน องค์กรทั้งในและต่างประเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพ มาตรฐานระบบการให้บริการ นวัตกรรมด้านสุขภาพ บุคลากร แหล่งทุนและอื่นๆ

Abstract

Topic Research : Review of Literature to collect and study the laws that related to communicable diseases control. The objectives of this research were

- 1. To study the content and the regulation of medical and public health law on communicable diseases control.*
- 2. To study the government mechanisms of law enforcement which are related to communicable diseases control and other section mechanisms such as private sector, organization, community etc.*
- 3. To study the problems and obstacles caused by the enforcement of communicable diseases control laws affects on social, economic, politic/laws, marketing etc.*
- 4. To study the appropriate and effective laws measure by comparative study between Thailand and other countries.*
- 5. To synthesize data and provide policy administration guidance for appropriate communicable diseases control laws in Thailand.*

The research methodology used here was documentary review which involved a study and data collection of textbook, journal, article, research report, thesis, and other related publication, as well as data from the internet.

The analysis of data used descriptive methods and analyzed the content as well as synthesized of national and international data.

The results were as follows :

1. Thailand, Malaysia, Republic of China, Japan, England and the United States have communicable diseases control laws that are in accord with International Health Regulations in the content as well as the method.

2. Each country has similar measures and mechanisms on communicable disease control. The problems and impacts including effectiveness of measures and mechanisms depend on economic, social, environment, cultural and politic in each particular country.

3. Recommendations on policy and communicable disease control administration must have a good effective and up-to-date information and public relations system.

Dangerous communicable diseases must be studied intensively in order to keep abreast of ever-changing situations. Planning for an aggressive defense should be carried on continuously with regular readiness evaluation and assessment. Networks of cooperation among departments, National and international organizations must be developed on order to continue to build up a body of knowledge about communicable disease control, quality standards of service systems, innovations in health care, personnel, funding , etc.

ความสำคัญของปัญหา

โรคติดต่อเป็นสถานการณ์การระบาดของโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศต่างๆทั่วโลก ดังนั้นเพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ในแต่ละประเทศจึงได้กำหนดกลยุทธ์ แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ หนึ่งในแนวทางหรือกลยุทธ์ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา คือ กฎหมาย ซึ่งในแต่ละประเทศก็จะมีกำหนดมาตรการ แนวทางในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ดำเนินการทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางมาตรการ แนวทาง หรือนโยบายเพื่อการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาระและบทบัญญัติของกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ
2. เพื่อศึกษากลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อและกลไกอื่นๆ จากเอกชน องค์กร ชุมชน ฯลฯ
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง/กฎหมาย การตลาด ฯลฯ

4. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการเปรียบเทียบของไทยและต่างประเทศ

5. เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการควบคุมโรคติดต่อที่เหมาะสมกับประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทบทวนเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้วิธีการพรรณนา (Descriptive) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในประเด็นที่ขาดหายไป รวมทั้งนำผลที่ได้จากการการศึกษาในประเด็นต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนด มาตรการ ป้องกันแก้ไขการควบคุมโรคติดต่อต่อไปในอนาคต
2. ผลของการศึกษาจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิง / สืบค้น และใช้ประโยชน์ในทางวิจัยและการเรียนการสอน

การทบทวนวรรณกรรม

สาระสำคัญของการทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ ประกอบด้วย

1. สารสำคัญของกฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 (International Health Regulations 2005)

2. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย

3. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย มาเลเซีย

4. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย

5. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย ญี่ปุ่น

6. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย อังกฤษ

7. สารสำคัญและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา

สรุปการเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อของประเทศไทยต่าง ๆ กับกฎหมายอนามัยระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศ	ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
- มีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน, ควบคุมโรคติดต่อ, ภัยสุขภาพอื่นๆ ที่มีแนวโน้มลุกลามข้ามประเทศด้วยการเน้นมาตรการและกำหนดบทบัญญัติพิเศษในการดำเนินการที่ - ด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ/ช่องเดินทางเข้าประเทศ ได้แก่ ทางบก, ทางเรือ, ท่าอากาศยานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมที่เกี่ยวกับความควบคุม - กำหนดวิธีการติดต่อทั้งภายในประเทศและที่ด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศ - กำหนดอำนาจ, บุคคล, ขั้นตอนการปฏิบัติ, พื้นที่เสี่ยงภัย - ผู้บริหารหลัก, พื้นที่ขยายตัว - สิทธิในการดำเนินมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อจำกัดการแพร่กระจายของโรคด้วยการกำหนดให้รัฐภาคีต้องออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการดังกล่าว	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2523 พร้อมทั้งกฎกระทรวง, ประกาศกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ - กำหนดชื่อโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความต่อภาคราชการและกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม - กำหนดวิธีการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อทั้งภายในประเทศและที่ด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศที่เป็นการประกาศประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่อสำหรับผู้ที่เดินทางมาจากประเทศดังกล่าวจะต้องได้รับการตรวจคัดกรองและป้องกันโรคติดต่อ - กำหนดโทษปรับและจำคุก	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่พระราชบัญญัติการป้องกัน และควบคุมโรค ค.ศ. 1988 - โรคติดต่อที่ต้องควบคุมและแจ้งความมี 24 โรค - กำหนดการควบคุม/การแพร่กระจายเชื้อ - กำหนดการนำเข้า, ส่งออกสารหรือชิ้นเนื้อในสัตว์มนุษย์ - กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตาม - กำหนดโทษปรับและจำคุก	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่ 1. กฎหมายการป้องกันและรักษาโรคติดต่อ - เพื่อป้องกัน, ควบคุม, การกักกัน, การรายงานโรคระบาดรวมถึงการรักษาและการส่งเสริมสุขภาพที่ดีของประชาชน - แบ่งโรคติดต่อออกเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มเอ, กลุ่มบี และกลุ่มซี กลุ่มเอได้แก่ กาฬโรค, อหิวาตกโรค, กลุ่มบีได้แก่ตับอักเสบ, ไทฟอยด์, เอดส์, หนองใน, พิษสุนัขบ้า - กลุ่มซี ได้แก่ วัณโรค, โรคเรื้อน, ใช้หัวใจใหญ่	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่ 1. กฎหมายควบคุมการติดเชื้อฉบับใหม่ - กำหนดอำนาจ/บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ - การป้องกัน/ควบคุมโรคติดต่อ - โรคติดต่อมี 4 กลุ่ม - กลุ่มโรคที่ต้องดำเนินการทันทีได้แก่โปลิโอ, ลาซา, กาฬโรค - กลุ่มโรคที่ต้องดำเนินการตามเงื่อนไข ได้แก่ อหิวาตกโรค, ไทฟอยด์ - โรคที่ต้องห้ามในการประกอบอาชีพ	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่ 1. พระราชบัญญัติสุขภาพ ปี 2006 2. พระราชบัญญัติสำนักงานคุ้มครองสุขภาพปี 2004 3. พระราชบัญญัติสาธารณสุขเกี่ยวกับ การควบคุมโรค ปี 1984 และข้อบังคับด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับโรคติดต่อ 1988 - กำหนดโรคที่ต้องแจ้งให้ทางการทราบ - กำหนดอำนาจหน้าที่, กลไก, การป้องกัน, ควบคุม, คุ้มครอง, สนับสนุน, วิจัย, ระบาด, วิเคราะห์ข้อมูล,	1. มีกฎหมายควบคุมและป้องกันโรคติดต่อได้แก่ 1. United Stated Code title 42 The Public Health and Welfare - รายชื่อโรคที่ต้องแจ้งให้ทราบอย่างรวดเร็วมี 65 รายชื่อ - แผนงานวัคซีนระดับชาติ, การชดเชยกรณีได้รับอันตรายจากโรคติดต่อ, การพัฒนาวัคซีน, การป้องกันโรคติดต่อ - แผนการป้องกันโรคติดต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี - แผนป้องกัน, ควบคุม, การส่งเสริมสุขภาพ, ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีในทุกช่วงชีวิต, ในสถานที่ที่ถูกละเลย, มีความพร้อม

สรุปการเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อของประเทศไทยต่าง ๆ กับกฎหมายอนามัยระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศ	ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
- กำหนดเชื้อโรคติดต่อ, ภัยสุขภาพอย่างอื่นที่ต้องแจ้งต่อการอนามัยโลก - โดยอาศัยการแจ้งข้อมูลข่าวสาร, การแลกเปลี่ยนข้อมูลของรัฐภาคี, การประชุมปรึกษา, การตอบสนองต่อการอนามัยโลก - นำขององค์การอนามัยโลกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อรัฐภาคี - ความร่วมมือระหว่างกัน - กำหนดเหตุฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่อาจลุกลามข้ามประเทศโดยคณะกรรมการฉุกเฉิน - รัฐบาลต้องมีหน่วยงานที่ติดต่อกับองค์การอนามัยโลกได้ตลอดเวลา - เอกสารสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้เดินทาง (การได้รับวัคซีน), ยานพาหนะ (เรือ, เครื่องบิน-ใบแจ้งสุขภาพ) - การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม (ผู้เดินทาง, สัมภาระ, สินค้า	- กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ - กรมควบคุมโรคเป็นหน่วยงานที่ติดต่อกับองค์การอนามัยโลกตาม IHR - เอกสาร ต. 1. ต.8		- กำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องให้ความร่วมมือก่อนการควบคุมโรคระบาดผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ - หน่วยงานที่มีผลงานดีเยี่ยมจะได้รับรางวัล 2. กฎหมายสุขภาพบริเวณชายแดนและความปลอดภัย - เพื่อควบคุมสุขภาพ, ดูแลโรงแรม, ร้านอาหาร, บริเวณต่างๆ - การควบคุมโรคระบาด/การกักผู้ป่วยโรคกาฬโรค, อหิวาตกโรค, ไข้เหลือง - การห้ามเข้าประเทศหากป่วยเป็นโรคเอดส์, วัณโรค, โรคจิต, วัณโรค - มีบทกำหนดโทษหากฝ่าฝืน	- กลุ่มโรคที่ต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและต้องเผยแพร่รายงานผลให้ทราบได้แก่ ทัต, Anthrax... 2. กฎหมายสร้างภูมิคุ้มกัน - หน่วยงานที่รับผิดชอบการฉีดวัคซีน, โรคติดต่อที่ต้องฉีดวัคซีน, การฉีดวัคซีนภาคบังคับ, วัคซีนภาคสมัครใจ, การฉีดเชย - กรมเกิดอุบัติเหตุจากการได้รับวัคซีน, วัคซีนสำหรับผู้ป่วยที่มีความเสี่ยง - กระทรวงสาธารณสุขแรงงานและสวัสดิการและหน่วยงานในสังกัดเป็นหน่วยงาน	- อบรม, บริการห้องทดลอง, บริการด้านเทคนิค, กำหนดแผนฉุกเฉิน, แผนบรรเทาทุกข์ ฯลฯ - กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ	- ต่อภาวะฉุกเฉินจากภัยคุกคามสุขภาพอยู่ในโลกที่มีสุขภาวะ - การประเมินผลการวิจัยด้านการแพทย์, ผลดี/ผลเสียของการป้องกัน, การให้คำปรึกษา, การทดสอบ, การจัดการ, กำหนดแนวทางปฏิบัติ ฯลฯ - กระทรวงสาธารณสุขและการบริการมนุษย์, US Preventive Services Task Force เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

สรุปการเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อของประเทศต่าง ๆ กับกฎหมายอนามัยระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศ	ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
<u>ไข้หวัดใหญ่</u> - การขนส่ง, การจับต้อง - ชีววัตถุ, น้ำยาเคมี, วัสดุ - เพื่อการขนส่ง - ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน - กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ, - คณะกรรมการเหตุผลเงิน, - คณะกรรมการทบทวนองค์ประกอบ, อำนาจหน้าที่, - การปฏิบัติงาน - การรายงาน, การทบทวน, - การขอแก้ไข, การรับข้อพิพาท, ความสัมพันธ์กับ - ความตกลงระหว่างประเทศ - อื่นๆ, การบังคับใช้, การตั้ง - ข้อสงวน, การบอกปิด/การ - ปฏิเสธ - ภาคผนวกต่อท้าย 9 - ภาคผนวก			- การรายงานโรคระบาด, กำหนดมาตรฐานการเฝ้าระวัง	ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติ การให้เป็นไปตามกฎหมายรวมถึงการปฏิบัติ การต้านทาน อาทิ การจัด ทำแผนป้องกันโรค, การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ		

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า มาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องทำให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง นั่นหมายความว่า กระบวนการในการบังคับใช้กฎหมายนั้นต้องเคร่งครัดไม่มีการยกเว้นในการปฏิบัติ และจะต้องคำนึงถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการดำเนินการตามขั้นตอนและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ ไม่ว่าจะเป็นกรณีของการเฝ้าระวัง การป้องกัน การควบคุม การแจ้งเหตุ การรายงาน สถานการณ์ การกักกัน การรักษา ตลอดจนการลงโทษ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมนั้นในแต่ละประเทศก็จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออยู่แล้ว ซึ่งความเหมาะสมของมาตรการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดก็จะสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองของประเทศนั้น ๆ เช่น ในประเทศอังกฤษ การรายงานประเ

ผลกระทบด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อผูกพันของรัฐบาลในการให้ความสำคัญกับเรื่องสุขอนามัยของประชาชน โดยถือว่าประเมีนสุขภาพมีความสำคัญสูงสุด ซึ่งต้องนำมาคำนึงถึงทุกครั้งที่มีการตรากฎหมาย เป็นต้น แต่มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันนั้น ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่พบก็คือ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงปรับปรุงกฎหมายนั้นจะต้องใช้เวลาและต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ค่อนข้างมาก สิ่งที่จะต้องพิจารณาในกรณีนี้คือ การสร้างกลไกของการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกฎหมายที่มีความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ของปัญหา โดยการพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการดำเนินงานในขอบเขตอำนาจของตนในการกำหนด มาตรการ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นอกจากนี้ควรจะต้องมีมาตรการอื่น ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม และผลักดันอีกด้วย เช่น มาตรการทางสังคม มาตรการทางการศึกษา มาตรการทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นต้น

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และป้องกันโรคติดต่อ

ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาธิปไตย	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
การลิดัดชันป้องกันโรคตามที่กำหนดก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยมีคำแนะนำด้านการลิดัดชันผ่านทางเว็บไซด์ของกรมควบคุมโรค - การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับผู้ที่จะไปจาริกแสวงบุญ - การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับผู้ที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ - การเข้ารับลิดัดชันตามที่กม.กำหนด - ห้ามประกอบอาชีพใดๆกรณีป่วย/สงสัยว่าป่วยเป็นโรคติดต่ออันตราย - การควบคุม/กักจัด - พาชนะน้ำโรครีมี 400 เมตรรอบๆท่าอากาศยาน, ท่าเรือ, ด้านทางบก	- กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค, กรมสุขภาพศึกษา, กรมพัฒนาสาธารณสุขครอบครัว, กรมพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามพรบ. - การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับผู้ที่จะไปจาริกแสวงบุญ - กำหนดโทษปรับและโทษจำคุก - การใช้นโยบายต่างประเทศด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ - การใช้วิถีทางการทูตในการสร้างความสัมพันธ์ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก	- หน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นจะได้รับรางวัล - กฎหมายสุขภาพบริเวณชายแดนและความคุมโรคติดต่อ - กำหนดหน่วยงานที่ควบคุม, ดูแลสุขภาพอนามัยบริเวณด่านชายแดน (ท่าทางบก, ท่าเรือ, ท่าอากาศยาน) - กำหนดการควบคุมสุขภาพ, การตรวจสอบ, การรายงาน, การดูแลสถานที่, โรงแรม, ร้านอาหาร, บริเวณด้านา - การควบคุมโรคระบาด/การกักผู้ป่วยเน้นเฉพาะโรคได้แก่ กาฬโรค, อหิวาตกโรค, ไข้เหลือง - การห้ามเข้าประเทศหากป่วยเป็นโรคเอดส์, เรือน, โรคจิต, วัณโรค - การรายงานโรคระบาด, การกักตมมาตรฐานการเฝ้าระวัง - มีบทกำหนดโทษหากฝ่าฝืน	1.2 กฎหมายสร้างภูมิคุ้มกัน - หน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตวัคซีน, โรคติดต่อที่ต้องฉีดวัคซีน, การฉีดวัคซีนภาคบังคับ, วัคซีนภาคสมัครใจ, การชดเชย - กรณีเกิดอุบัติเหตุจากการได้รับวัคซีน, วัคซีนสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยง - กระทรวงสาธารณสุขแรงงานและสวัสดิการและหน่วยงานในสังกัดเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายรวมถึงการปฏิบัติการด้านอื่นๆ อาทิ - การออกกฎหมายใหม่, การปรับปรุง, การแก้ไข, การยกเลิกกฎหมายเก่า - เสนอแผนงบประมาณด้านสาธารณสุข - ส่งเสริมการถ่ายทอดวิยะ	- กำหนดอำนาจหน้าที่, กลไก, การป้องกัน, การควบคุม, การคุ้มครอง, ช่วยเหลือ, สนับสนุน, วิจัยรวบรวม, วิเคราะห์ข้อมูล, การอบรม, การบริการห้องทดลอง, การบริการด้านเทคนิค, การกำหนดนโยบาย, การกำหนดแผนฉุกเฉิน - การกำหนดแผนบรรเทาทุกข์ที่ครอบคลุมการก่อการร้ายและการควบคุมโรคติดต่อ อาทิ - แผนบรรเทาทุกข์กรณีกาฬโรค โดยมีหน่วยงานดำเนิน การ/รับผิดชอบตามแผนฉุกเฉิน - การผลิต/พัฒนาวัคซีน - ติดตามสถานการณ์โรคติดต่อที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	- การเตรียมความพร้อมในระดับรัฐบาลกลางและมรัฐ - แผนการส่งเสริมสุขภาพ, - แผนส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีในทุกช่วงชีวิต, ในสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ, มีความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน - จากภัยคุกคามสุขภาพและอยู่ในโลกที่มีสุขภาวะ - การประเมินผล การวิจัยด้านการแพทย์, ผลดี/ผลเสียของมาตรการป้องกัน, การให้คำปรึกษา, การทดสอบ, การคัดกรอง, กำหนดแนวทางปฏิบัติ ฯลฯ - กระทรวงสาธารณสุข และการบริการการมนุษย์, US Preventive Services Task Force เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และป้องกันโรคติดต่อ

ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
■ ควบคุมสุขภาพเกี่ยวกับอาหาร, น้ดื่ม, น้ำใช้ให้ถูกสุขลักษณะ ■ กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ■ เจ้าหน้าที่คือ กรมควบคุมโรค โดยมีหน่วยงาน ดังนี้ สำนักโรคติดต่อทั่วไป, สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, สำนักโรคติดต่ออายุแม่และลูก, สำนักโรคไม่ติดต่อ, สำนักระบาดวิทยา, สำนักโรคใช้หัวใจใหญ่, สนง.ป้องกัน ควบคุมโรคที่ 1-12, สถาบันราชประชาสมาสัย, สถาบันบำราศนราดูร, สถาบันเฝ้าระวังและประชาสัมพันธ์, ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ		■ การสร้างความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นรวมถึงประเทศ ■ การทำข้อตกลงพิเศษระหว่างประเทศเพื่อร่วมมือกันป้องกันและควบคุมโรค ■ การให้เงินช่วยเหลือ, การถ่ายทอดเทคโนโลยี, การจัดตั้งกองทุนให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ■ การดำเนินการป้องกันโรคสำหรับการท่องเที่ยว อาทิ การตรวจสอบสุขภาพผู้โดยสาร, การจัดสัมมนาเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยว ฯลฯ	■ ส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย ■ การส่งเสริมและการจัดทำแผนป้องกันโรคโดยมีแผนการปฏิบัติเป็นระยะ อาทิ แผนป้องกันโรคเอดส์, ใช้หัวใจใหญ่ ■ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ■ พัฒนาระบบบริหารจัดการ ■ จัดทำน้ำสะอาดสำหรับประชาชน ■ การปรับปรุงการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ■ การฝึกอบรม, การวิจัย, การเฝ้าระวัง, การทดสอบ, การควบคุม, การปรับปรุงมาตรการควบคุมโรคติดต่อที่มาจากสัตว์/มีสัตว์เป็นพาหะ ■ การให้ความรู้/การพัฒนาความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	■ กระทรวงสาธารณสุขและสำนักคุ้มครองสุขภาพเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ	

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และป้องกันโรคติดต่อ

ประเทศไทย	มาเลเซีย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา
▪ จัดตั้งงบประมาณ, ศึกษา ค้นคว้าวิจัยวางแผน, สร้างเครือข่าย, ความร่วมมือทั้งระดับประเทศและต่างประเทศ, วิเคราะห์วิจัย ฯลฯ ▪ ดำเนินการตามกฎหมาย/อนุสัญญา/สนธิสัญญา/กฎ/ข้อบังคับ/ระเบียบระหว่างประเทศ, กำหนดมาตรการเฝ้าระวังโดยมีทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ร่วมปฏิบัติการ ▪ เผยแพร่ข่าวสาร, ประชาสัมพันธ์ : รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา, วารสารโรคเอดส์ แผ่นพับ เว็บไซต์ ฯลฯ ▪ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ : วิเคราะห์วิจัยทางห้องปฏิบัติการ ▪ มีแผนปฏิบัติการป้องกันโรค อาทิ เอดส์, ไข้หวัดนก ▪ กรมควบคุมโรคเป็นหน่วยงานที่ติดต่อกับองค์การอนามัยโลกตาม IHR			▪ การพัฒนาวัคซีน ▪ การจำแนกโรคติดต่อใหม่ โดยการทบทวนภายใน 2 ปี		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ

1. ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2523 เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเฝ้าระวังโรค

2. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับสาธารณะ ซึ่งนับว่าสำคัญมากจากการศึกษาผลการดำเนินงานของต่างประเทศพบว่าประเทศที่มีระบบการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่ดีนั้น มักมีระบบสารสนเทศเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันระบบสารสนเทศที่มีบทบาทค่อนข้างมากและง่ายต่อการเข้าถึงมากขึ้นก็คือ สารสนเทศที่อยู่ในอินเทอร์เน็ต เราพบว่าประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษ หรือแม้แต่ญี่ปุ่นมีระบบการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในอินเทอร์เน็ตที่ดีมาก ข้อมูลต่างๆ มีความทันสมัย ครบถ้วน เนื้อหาสาระที่ประชาชนและสังคมจำเป็นต้องรู้อย่างครบถ้วน ให้ความรู้ความเข้าใจรวมทั้งคำแนะนำทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสถิติข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับโรคติดต่อเรียกได้ว่าสมบูรณ์แบบมากสำหรับการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ก่อให้เกิดความตระหนักรู้ รวมทั้งช่วยให้เกิดการเตรียมตัวเตรียมพร้อมในกรณีที่เกิดการระบาดหรือสถานการณ์ฉุกเฉินในลักษณะต่างๆ

ข้อควรคำนึงที่สำคัญสำหรับกรณีของการพัฒนาระบบสารสนเทศดังกล่าวก็คือ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต้องทันสมัย ซึ่งต้องอาศัยความเอาใจใส่และความตั้งใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอ ข้อมูลข่าวสารต้องก่อให้เกิดการรับรู้และตระหนัก นั่นหมายความว่าข้อมูลข่าวสารต้องง่ายต่อการเข้าถึง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และชวนให้

ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์อยู่เสมอ ที่สำคัญผู้ที่มีส่วนในการกำหนดแนวทางบริหารจัดการกับปัญหาโรคติดต่อต้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารอย่างจริงจัง เน้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างจากการเข้าไปค้นหาข้อมูลในเว็บไซต์ของประเทศอังกฤษ พบว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรคติดต่อเห็นความสำคัญของระบบข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะเป็นอย่างมาก มีระบบการติดตามประเมินผลการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำแบบประเมิน/แบบสอบถามออนไลน์ที่ผู้ที่เข้ามาใช้สามารถให้ผลย้อนกลับที่องค์กรสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงระบบสารสนเทศของตนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้และสาธารณะมากขึ้น

3. ควรศึกษาบทวนโรคติดต่ออันตรายที่ต้องแจ้งความตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2523 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศปี 2005 และกำหนดให้มีการทบทวนซ้ำทุก 3 ปีรวมถึงการพัฒนาระบบกฎหมายด้านสาธารณสุขอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก

4. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการปฏิบัติงานทั่วไปและการปฏิบัติงานที่ด่านเข้า-ออกระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการตรวจทาง การแพทย์ ขั้นตอนเวชกรรม การให้วัคซีนหรือการป้องกันอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคต่อผู้เดินทางที่จะต้องสอดคล้องกับคู่มือความปลอดภัยระดับชาติหรือระหว่างประเทศของกฎหมายระหว่างประเทศภาค 5 มาตรการด้านสาธารณสุข บทที่ 1 บทบัญญัติทั่วไป มาตรา 23 ข้อ 5 ว่าด้วยมาตรการด้านสุขภาพสำหรับช่องทางขาเข้าและขาออก

5. รวบรวมและจัดพิมพ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อ อาทิ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 พร้อมกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง, พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พร้อมกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎอนามัยระหว่างประเทศต้นฉบับพร้อมคำแปล

6. มีศูนย์รวบรวมข้อมูลกลางที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบที่ครบถ้วน โดยเผยแพร่ในรูปแบบของเอกสารที่เป็นเล่ม (hard copy) และเว็บไซต์เพื่อการสืบค้นและควรเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด เพื่อการวิเคราะห์/วางแผนในการปฏิบัติงานให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

7. มีการวางแผนป้องกันและควบคุมปัญหาที่เป็นภัยคุกคามสุขภาพ เพื่อให้เป็นไปกฎหมายระหว่างประเทศที่ต้องกระทำการในเชิงรุกและอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลเป็นระยะๆ

8. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบในเชิงรุกต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข และต้องทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อาทิ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค การเฝ้าระวัง ฯลฯ โดยจัดทำในรูปแบบต่างๆ ของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อทีวี สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือ คู่มือ แผ่นพับ ฯลฯ สื่อบุคคล อาทิ การจัดอบรม การนิเทศงาน ฯลฯ สื่ออินเทอร์เน็ต และอื่นๆ ทั้งนี้ ควรมีการประเมินผลรูปแบบของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ดังกล่าว

9. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการปฏิบัติงาน ความร่วมมือระหว่างกันกับหน่วยงาน ภายในประเทศที่เป็นหน่วยงานภายในองค์กรเดียวกัน หรือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) รวมถึงกับองค์การระหว่างประเทศทั้งในด้านองค์ความรู้ การใช้ข้อมูลร่วมกัน ด้านบุคลากร แหล่งทุนและอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันจากสถานการณ์ของผลกระทบที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศรวมทั้งการก่อการร้ายชีวภาพ เป็นผลให้การทำงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะกรมควบคุมโรค ติดต่อกับหน่วยงานเดียวอีกต่อไป ในต่างประเทศการปฏิบัติงานด้านนี้มีการพัฒนาเป็นเครือข่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำงานร่วมกับกรมอุตุนิยมวิทยา การทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่การทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เพิ่มขึ้น

10. ดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การสร้างจิตอาสาในการทำงานต่อส่วนรวม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและประหยัดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน 3 ปี หรือ 5 ปี โดยกำหนดเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรอง ให้ชัดเจนพร้อมรูปแบบการประเมินผล ฯลฯ

11. การพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ และการสร้างนวัตกรรมในการทำงาน โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

12. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานระบบการให้บริการ และการขึ้นสูตรทางห้องปฏิบัติการทาง การแพทย์และสาธารณสุข อาทิ ชุดตรวจไวรัสไข้หวัดนก ชุดตรวจวินิจฉัยโรคไขเลือดออก การพัฒนาวัคซีนต่าง ๆ เช่น วัคซีนไขเลือดออก เป็นต้น

13. การพัฒนาส่งเสริมด้านการวิจัย การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ๆ ที่เกาะติดกับสถานการณ์โรคติดต่อ นั้นๆ อย่างตลอดเวลา และการพัฒนาทางวิชาการ

รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ด้าน สุขภาพ อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวจะต้องตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมหรือเป็นงานวิจัยที่นำมาปฏิบัติได้จริง

14. กำหนดห้ามประกอบบางอาชีพ กรณีเป็นโรคติดต่อตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผู้ประกอบอาหารเป็นโรคไวรัสตับอักเสบบี เป็นต้น

บรรณานุกรม

เชษฐ รัชดาพรณากุลและคณะ.(2551). การทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ. โครงการสำนักงานส่งเสริมการวิจัยกฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.